Lausunto hallituksen esityksestä EU:n muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen muodostavien säädösten täytäntöönpanemiseksi

Teema: vastaanotto

Kuntaliitto pitää tärkeänä, että paktin edellyttämät lainsäädäntömuutokset toteutetaan hallitusti, ja arvioi esitystä erityisesti kuntien tehtävien, vastuiden ja palvelujärjestelmän näkökulmasta.

Kuntaliitto pitää kannatettavana tavoitteena oleskeluluvan saaneiden nykyistä nopeampaa siirtymistä kuntiin, erityisesti tilapäistä suojelua saavien osalta. Siirtymävaiheessa on kuitenkin välttämätöntä varmistaa ennakoiva ja tiivis yhteistyö vastaanottokeskusten ja kuntien välillä, jotta siirtymä voidaan toteuttaa hallitusti. Kuntaliitto pitää esitettyä siirtymäsäännöstä, jonka mukaan vastaanottolain 14 ja 14 a §:n soveltaminen alkaisi 1.9.2026 tarpeellisena ja kannatettavana**.**

Siirtymäsäännös tukee muutoksen hallittua toimeenpanoa, mutta siirtyvien henkilöiden määristä tarvitaan täsmällisempää ja ajantasaisempaa arviota. On tarpeen saada riittävän tarkkaa ennakointitietoa tilapäistä suojelua saavien kuntiin siirtyvien henkilöiden määristä, jotta kunnat voivat varautua eri ikäryhmien palvelutarpeisiin eri toimialoilla (esim. varhaiskasvatus, perusopetus, työllisyys- ja kotoutumispalvelut).

Esitetty vastaanottokeskuksissa järjestettävän työ- ja opintotoiminnan poistuminen voi heikentää maahanmuuttajien kielenoppimista vastaanottovaiheessa ja voi siten lisätä palvelutarvetta kunnan kotoutumista ja työllistymistä edistävien palvelujen osalta. Esityksen mukaan vastaanottokeskuksissa järjestettävä työ- ja opintotoiminta korvattaisiin yhteiskuntaa koskevalla kurssilla.

Kuntaliitto pitää yhteiskunnallisen tietouden lisäämistä tärkeänä ja kannatettavana. Samalla on kuitenkin varmistettava riittävä yhteensovittaminen kuntien ja työllisyysalueiden järjestämän yhteiskuntaorientaation kanssa, jotta vältetään päällekkäisyydet ja varmistetaan resurssien tarkoituksenmukainen käyttö. Vastaanottovaiheessa suoritetusta suomalaisen yhteiskunnan kurssista tulisi saada todistus tai muu kirjallinen osoitus, jotta suoritettu sisältö voidaan huomioida myöhemmissä kunnan ja työvoimaviranomaisen palveluprosesseissa.

CC BY

Suomen Kuntaliitto
www.kuntaliitto.fi
etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi

Finlands Kommunförbund
www.kommunforbundet.fi
fornamn.efternamn@kommunforbundet.fi

Kuntaan siirtymisen nopeutuminen lisää kuntien palvelujen piiriin siirtyvien henkilöiden määrää ja voi aiheuttaa palvelujärjestelmään hetkellistä painetta. Lisäksi työ- ja opintotoiminnan poistaminen voi kasvattaa kuntien kustannuksia palvelutarpeiden lisääntyessä. Kuntaan siirtymisen nopeutuminen vaikuttaa kunnan koordinoimien kotoutumista edistävien palvelujen kokonaisuuteen ja palvelupolkujen sujuvuuteen sekä edellyttää viranomaisyhteistyön ja tiedonvaihdon käytäntöjen kehittämistä.

Lisäksi tilapäistä suojelua saavien vastaanoton rajaaminen tuottaa säästöjä vastaanottojärjestelmään, mutta samanaikaisesti siirtää kustannuksia kunnille. Kustannusten siirtyminen kuntiin on erityisen haastavaa tilanteessa, jossa kotoutumisen rahoitukseen on jo kohdistunut ja kohdistuu merkittäviä leikkauksia. Kotoutumislain uudistuksen myötä kunnille siirtynyt kokonaisvastuu kotoutumisen edistämisestä on lisännyt kuntien tehtäviä ja vastuita. samanaikaisesti kotoutumisen rahoitusta on vähennetty, mikä muodostaa kunnille huomattavan taloudellisen paineen ja vaikeuttaa lakisääteisten tehtävien hoitamista.

SUOMEN KUNTALIITTO

Suomen Kuntaliitto
www.kuntaliitto.fi
etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi

Finlands Kommunförbund
www.kommunforbundet.fi
fornamn.efternamn@kommunforbundet.fi